

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Marek Siwek

w sprawie **A. B.**,

skazanego z art. 189 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 15 grudnia 2022 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 27 maja 2021 r., sygn. akt II AKa 119/20,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. akt IV K 67/19,

na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k. oraz art. 639 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić wniosek;

2. obciążyć A. B. kosztami postępowania wznowieniowego w kwocie 20 (dwadzieścia) złotych.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. IV K 67/19, A. B. został uznany za winnego przestępstwa z art. 189 § 2 k.k. w brzmieniu sprzed 19.04.2010 r. określonym w Dz. U. 1997 nr 88 poz. 553 w zw. z art. 4 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (*pkt 1*) oraz przestępstwa z art. 43 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 24.04.1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w brzmieniu sprzed 19.04.2010 r. określonym w Dz. U.

1997 nr 88 poz. 553 w zw. z art. 4 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę 1 roku pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 40 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 40 zł (*pkt 2*). Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed 15.07.2015 r. określonym w Dz. U. 1997 nr 88 poz. 553 w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączono orzeczone wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności i orzeczono karę łączną w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności (*pkt 3*). Ponadto, sąd rozstrzygnął o kosztach sądowych (*pkt 4*).

Powyższy wyrok został zaskarżony przez obrońcę oskarżonego A. B..

Wyrokiem z dnia 27 maja 2021 r., sygn. II AKa 119/20, Sąd Apelacyjny w Katowicach utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od powyższego wyroku nie wniesiono kasacji.

Obrońca skazanego A. B. w dniu 25 lipca 2022 r. złożył do Sądu Najwyższego wniosek o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 maja 2021 r., sygn. II AKa 119/20 w zakresie, w jakim utrzymuje on w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. IV K 67/19, co do czynu opisanego w punkcie II tegoż wyroku, tj. co do rozstrzygnięć określonych w punktach 2., 3. i 4. wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach. Jako przesłanki wznowienia postępowania wskazał:

- 1) nowe dowody i fakty, które ujawniły się po prawomocnym zakończeniu postępowania, wskazujące na to, iż skazany nie popełnił czynu,
- 2) w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia.

W konkluzji obrońca skazanego wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach i o przekazanie temu sądowi sprawy do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnej odpowiedzi na wniosek wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego A. B., r.pr. M. J. nie zasługiwał na uwzględnienie i podlegał oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że autor wniosku o wznowienie postępowania nawiązał jednocześnie do dwóch podstaw wznowienia postępowania, tj. podstawy określonej jako *propter falsa* (w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia — art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.) oraz podstawy *propter nova* (po wydaniu orzeczenia zostaną ujawnione nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu, art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.). Jednak obie te podstawy są ze sobą ściśle splecione, bowiem wyjaśnienia A. P. co do faktu sprzedaży narkotyków skazanemu A. B. mają — z jednej strony — w opinii autora wniosku stanowić przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem, które miało wpływ na treść zapadłego w sprawie prawomocnego orzeczenia, tj. wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. IV K 67/19, z drugiej zaś strony wskazane we wniosku o wznowienie postępowania okoliczności mają świadczyć o ujawnieniu się nowych dowodów wskazujących na to, że skazany nie popełnił czynu. Analiza argumentacji zaprezentowanej we wniosku przekonuje jednak, że obie te podstawy nie aktualizują się w realiach niniejszej sprawy.

Jeśli chodzi o podstawę wznowienia postępowania *propter falsa*, to w tym zakresie autor wniosku o wznowienie postępowania ograniczył się do zaprezentowania prawomocnego postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania co do czynu kwalifikowanego z art. 234 k.k. (składanie wyjaśnień w sprawie o sygn. RSD [...] przed ówczesnym Centralnym Biurem Śledczym Komendy Głównej Policji) z uwagi na przedawnienie karalności (postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej Katowice-Południe Katowicach z dnia 22 czerwca 2022 r. o odmowie wszczęcia dochodzenia, sygn. [...]). Zmaterializowanie się negatywnej przesłanki procesowej uniemożliwia zatem wydanie orzeczenia co do przestępstwa rzekomo popełnionego w związku z postępowaniem. Nie wiedzieć czemu autor wniosku o wznowienie postępowania rozstrzygnięcie to traktuje jako cyt.: „wykazujące udowodnienie stosownym orzeczeniem, iż dopuszczono się przestępstwa oraz wykazujące, iż przestępstwo to zostało popełnione w związku z postępowaniem prawomocnie zakończonym”. Nie ma bowiem żadnej wątpliwości co do tego, że nie udowodniono stosownym orzeczeniem, iż dopuszczono się

przestępstwa, o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., zaś orzeczenie to nie może obecnie zapaść z uwagi na upływ okresu przedawnienia karalności. Punkt ciężkości rozważań należy zatem przenieść na ocenę tego, czy w istocie — jak tego chce wnioskodawca — ujawniły się nowe dowody i fakty wskazujące na to, iż skazany nie popełnił przestępstwa związane ze złożeniem przez A. P. fałszywych wyjaśnień.

Podstawa wznowienia (*propter nova, de novis*), o której mowa w przepisie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. opiera się na założeniu, że postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że podsądny nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze. Autor wniosku o wznowienie postępowania jest więc obowiązany wskazać na te nowe fakty lub dowody, które nie były znane we wcześniejszym postępowaniu uprawdopodobniające — już na użytek postępowania wznowieniowego — fakt wadliwości wydanego w postępowaniu zakończonym prawomocnym orzeczeniem skazującym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że to skazany, w razie powoływania się na podstawę *de novis*, obarczony jest ciężarem uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania, skoro wcześniej prawomocnym wyrokiem skazującym obalone zostało domniemanie niewinności. Nie wystarczy zatem samo powoływanie się przez autora wniosku na nowy fakt czy dowód, ale powinien on przedstawić co najmniej tzw. dowód swobodny (np. pisemne oświadczenie określonej osoby) świadczący o błędności skazania. Nie jest wystarczające zgłoszenie samego faktu ujawnienia "nowych faktów lub dowodów" albowiem postępowanie karne nie podlega wznowieniu w razie zgłoszenia we wniosku jakichkolwiek wątpliwości co do trafności zapadłego rozstrzygnięcia, ale jedynie wtedy, gdy owe nowe fakty lub dowody w sposób wiarygodny podważają prawdziwość dokonanych ustaleń faktycznych, a więc, że zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, iż po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od orzeczenia poprzedniego. W przepisie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., jak się powszechnie przyjmuje, chodzi tylko o takie nowe fakty lub dowody, które wskazują na zaistnienie określonej pomyłki sądowej. Nowe fakty lub dowody powinny więc wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo uniewinnienia

skazanego po wznowieniu postępowania albo skazania go za przestępstwo zagrożone karą łagodniejszą, albo wymierzenia łagodniejszej kary z uwagi na nieuwzględnienie poprzednio przyjętych okoliczności zobowiązujących do jej nadzwyczajnego złagodzenia, albo pominięcia jako błędnie przyjętych okoliczności wpływających na nadzwyczajne obostrzenie kary. Sam fakt zgłoszenia nowego dowodu nie obliguje sądu do wznowienia postępowania, skoro każdy prawomocny wyrok sądu korzysta z domniemania prawidłowości zawartych w nim rozstrzygnięć, dopóki wnioskodawca nie wykaże, że wyrok taki jest obarczony konkretnymi błędami w zakresie dokonanych ustaleń faktycznych lub wadami prawnymi.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że autor wniosku o wznowienie postępowania nie respektuje wymogu wskazania faktów lub dowodów nowych, który — jak powiedziano wyżej — nie może być rozumiany jako samo tylko lakoniczne zasygnalizowanie określonej okoliczności, bez szerszego naświetlenia zarówno źródła dowodowego (złożenie oświadczenia, rejestracji rozmowy ze świadkiem, dokumentu itp.), na które powołuje się wniosek o wznowienie postępowania oraz rzeczowego wyjaśnienia konkretnych okoliczności w których doszło do ujawnienia danego „nowego dowodu”.

Wniosek o wznowienie postępowania złożony w niniejszej sprawie ogranicza się do niepoddającego się jakiegokolwiek weryfikacji wskazania na bliżej niesprecyzowaną rozmowę skazanego A. B. z osobą określoną przez wnioskodawcę jako „T. K.”. Zgodnie z tym co podano w uzasadnieniu wniosku skazany cyt.: „rozmawiał telefonicznie [marcu 2022 r.] z panem T. K. [...] skazany w trakcie rozmowy pożałił się, że ich wspólny znajomy, A. P., pomógł go posiadanie narkotyków, co skutkowało skazaniem mojego mocodawcy z tego tytułu. Pan T. K. wskazał [A. B.] iż on oraz inny wspólny znajomy, ok. 15 lat temu uczestniczyli w rozmowie z A. P., z której wynika, iż przed organami ścigania pana A. B. o posiadanie i wprowadzenie do obrotu narkotyków w postaci 550 gram marihuany, ponieważ A. B. w tym czasie przebywał w Stanach Zjednoczonych i w przeciwieństwie do pozostałych osób znanych A. P., a kupujących narkotyki od A. P. narkotyki, nie mógł ponieść odpowiedzialności za przedmiotowy czyn przed polskim wymiarem sprawiedliwości”.

Wskazanie na powyższe okoliczności nie może zostać uznane za tożsame z uprawdopodobnieniem — w rozumieniu przepisów regulujących nadzwyczajny środek zaskarżenia-wniosek o wznowienie postępowania — istnienia nowych dowodów wskazujących na to, że skazany nie popełnił przypisanego mu przestępstwa.

Po pierwsze, nie wiadomo kim jest osoba określona jako „T. K.” (a także osoba określona we wniosku o wznowienie postępowania jako „M. W.”), poza ogólnikowym wskazaniem, że są to „wspólni znajomi”. Nie zostały we wniosku wskazane przez jego autora żadne dane pozwalające na bliższe zidentyfikowanie tych osób, ustalenie ich adresu zamieszkania, zajęcia, którym się trudnią i — przede wszystkim — rzeczywistych relacji łączących je ze skazanym oraz z A. P..

Po drugie, autor wniosku powołuje się na rozmowę skazanego z osobą o personaliach podanych przez niego jako „T. K.” z drugiej ręki, tj. relacjonuje relację (jak można sądzić — informacje przekazane autorowi wniosku o wznowienie postępowania przez skazanego A. B.). Wykazanie ujawnienia się nowego osobowego źródła/środka dowodowego dla celów postępowania wznowieniowego wymaga jednak — jak już wyżej powiedziano — zaprezentowania sądowi właściwemu do orzekania w przedmiocie wznowienia postępowania dowodu swobodnego umożliwiającego weryfikację i ocenę okoliczności, na które powołuje się wniosek o wznowienie postępowania poprzez pryzmat ustawowych podstaw wznowienia postępowania zakończonych prawomocnym orzeczeniem. Konieczne jest zatem przedstawienie np. zapisu przeprowadzonej przez adwokata rozmowy z osobą, która może być źródłem nowego, wcześniej nieznanego dowodu (dowód z zeznań). W tym przypadku chodzi o osoby T. K. oraz M. W.: obie te osoby nie zostały ustalone co do tożsamości przez autora wniosku o wznowienie postępowania, który nie podaje żadnych danych umożliwiających dokonanie oceny, kim są te osoby dla skazanego i dla A. P. oraz skąd i jakie posiadają informacje dotyczące postawy procesowej A. P. w postępowaniu prowadzonym przez Centralne Biuro Śledcze Komendy Głównej Policji w 2005 r. Obrońca skazanego A. B. nie dotarł więc do osób, które miałyby rzekomo posiadać wiedzę mogącą ekskulpować A. B. od zarzutu czynu przypisanego mu w pkt. 2 wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. IV K 67/19, i nie

udokumentował — na użytek postępowania wznowieniowego, w formie tzw. dowodu swobodnego — posiadanych przez nie informacji.

Po trzecie, we wniosku ani nie wskazano, ani nie wyjaśniono powodów, dla których osoba („T. K.”) podważająca w rozmowie ze skazanym wiarygodność wyjaśnień złożonych przez A. P. ujawnia się dopiero po ponad dwóch latach od wydania wyroku skazującego A. B. m. in. za czyn popełniony przed ponad dwudziestu laty oraz dlaczego A. P. miałby ryzykować składanie co do tego akurat czynu obciążających skazanego wyjaśnień, skoro wymagałoby to odpowiedniego uzgodnienia wersji przebiegu transakcji z uczestniczącym w niej J. M. (składał on depozycje jako świadek koronny w listopadzie 2001 r.) . Brak jest we wniosku o wznowienie postępowania nie tylko jakichkolwiek informacji odnośnie tego, w jakich okolicznościach mogło dojść do rozmowy pomiędzy osobą określoną jako „T. K.” i A. P., ale przede wszystkim wyjaśnienia czym kierował się ten ostatni powierzając „T. K.” wrażliwe informacje dotyczące bezpodstawnego pomówienia A. B. o dopuszczenie się przestępstwa o poważnym ciężarze gatunkowym (zagrożenie karą grzywny i karą pozbawienia wolności do lat 10).

Po czwarte, nie wiadomo (co jest pochodną braku zaprezentowania przez obrońcę adekwatnego dowodu swobodnego dokumentującego wiedzę rzekomo posiadaną przez osoby wskazane jako „T. K.” i „M. W.”) skąd A. P. miałby mieć wiedzę na temat przebywania przez skazanego w dacie popełnienia zarzuconego mu czynu w Stanach Zjednoczonych, którą to wiedzę mógłby ewentualnie spożytkować na użytek pomówienia A. B. o niepopołnione przez niego przestępstwo. We wniosku nie wskazano ponadto na żadne dowody potwierdzające tezę, że A. B. w roku 1999 r. w okresie od czerwca do września przebywał w Stanach Zjednoczonych (choćby na oświadczenie własne skazanego złożone na ręce obrońcy). Jeśli chodzi o wiedzę A. P. na temat przebywania przez A. B. w Stanach Zjednoczonych, to podejrzany ten, składając depozycję procesową w 2005 r. (która to depozycja była przedmiotem zawiadomienia pełnomocnika A. B. o popełnieniu przez A. P. występku z art. 234 k.k.) wyjaśnił co następuje cyt.: „je te narkotyki, o których mowa w zarzucie, tj. 550 gram marihuany sprzedałem dalej koledze, który mieszkał w T.. Ja na niego mówiłem ‘C.’. ‘C.’ naprawdę nazywa się A. B.. Z tego co wiem, to aktualnie

mieszka w Stanach Zjednoczonych” (*k. 397 akt, t. II*). Z dokumentacji procesowej wynika więc, że A. P. posiadał wiedzę (i ujawnił ją organom procesowym) odnoszącą się do przebywania skazanego A. B. w Stanach Zjednoczonych, jednak informacje te dotyczyły stanu z daty składania przezeń wyjaśnień (nie zaś przebywania przez A. B. w Stanach Zjednoczonych w dacie popełnienia przypisanego mu czynu, na co wskazują osoby o personaliach podanych jako „T. K.” i „M. W.”).

Konkludując należy stwierdzić, że autor wniosku o wznowienie postępowania nie uprawdopodobnił, że doszło do ujawnienia się nowego dowodu wskazującego na to, że skazany A. B. nie popełnił przypisanego mu czynu.

Na marginesie należy wskazać, że skazanie za czyn opisany w pkt. II części wstępnej wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 18 grudnia 2019 r., sygn. IV K 67/19, zostało oparte nie tylko na dowodzie z wyjaśnień A. P., lecz na ocenie wyjaśnień złożonych przez J. M. (por. uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 18 grudnia 2019 r. oraz uzupełnienie tego uzasadnienia (*k. 1208, 1263v akt, t. VI*)).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy oddalił wniosek o wznowienie postępowania, kosztami sądowymi postępowania obciążając skazanego A. B. (art. 639 k.p.k.).

[as]

I.n